

Školitelský posudek k diplomové práci Izabely Balonové *Jitka Smutná, Jan Vlasák – herecká a pedagogická metoda*

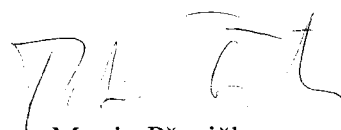
Školitel: Mgr. Martin Pšenička, Ph.D.

Izabela Balonová si pro svou diplomovou práci zvolila téma nesnadné – popis a analýzu herectví dvou českých divadelních herců, Jana Vlasáka a Jitky Smutné. Jak známo, psaní o herectví se v našem prostředí poměrně často omezuje na ne úplně kvalitní memoárový či spíše medailonkový sběr, jemuž citelně chybí snaha o hlubší průhled do uměleckých zákonitostí hereckého řemesla. Podobná absence či nedostatečnost se objevuje v divadelní kritice, která si mnohdy neví s popisem nebo analýzou herectví rady (viz mimo jiné i zjištění autorčina, která se s tímto nešvarem v nemalé míře setkávala při sbírání kritického ohlasu Vlasákovy a Smutné tvorby). Od počátku jsme si s diplomantkou uvědomovali, že nechceme napsat práci, která by byla pouhým banálním medailónkem. V procesu psaní jsem autorku požádal, aby se proto i s touto literaturou seznámila, neboť je vždy dobré znát taktiku „nepřítele“. Jsem přesvědčen, že se diplomantce v mnoha ohledech podařilo vyhnout medailonkové povrchnosti a že vznikla práce svým originálním přístupem inspirativní a užitečná, a to i přes některé její ne úplně zanedbatelné slabiny.

Práci Izabela Balonová člení na dvě části. V první se pokouší složit mozaiku založenou na životních a uměleckých aktivitách obou herců. Vychází zde z dostupného materiálu, který se v průběhu psaní práce podařilo nasbírat (recenze, fotodokumentace, rozhovory s pamětníky, televizní záznamy). V této části si uvědomuje, že není možné ani účelné obsáhnout všechny herecké role, kterými oba herci volí. Vybírá z jejího hlediska ty nejtěžejnější a věnuje jim pečlivý popis (Cyrano, Rváč, Othello, Jago, Willy Loman, Hermie, Máša, Josefína, Pokladní ad.). Všimá si i režisérských osobností (zejména Alois Hajda a Jan Kačer), které práci obou herců zásadně formovali. Tuto síť uměleckých a životních siločar se Balonová pokouší vetkat do komplikovaného kulturně-společenského přediava, což ne vždy působí úplně suverénně. Práci zde strukturuje jako jistá zastavení nad konkrétními tematickými rámci.

Druhou část potom věnuje pedagogické činnosti obou herců, která se s jejich aktivitami hereckými prolíná. Formálně opět práci rozděluje do několika zastavení, které se věnují konkrétním pedagogickým postupům Vlasáka a Smutné (příprava, uvolněnost a důvěra, etudy a dialogické jednání, rutina, nálada, text, blok ad.).

Nevím, zda se Izabele Balonové podařilo to, co píše v závěru, tedy „na základě herecké a pedagogické práce Jitky Smutné a Jana Vlasáka postihnout několik základních myšlenek, které provázejí herectví a divadlo“. Jsem ovšem přesvědčen, že některé základní body tvorby a pedagogické činnosti obou hereckých osobností byly popsány více než uspokojivě. Práce bohužel trpí jedním podstatným nedostatkem, kterým je jazyková stránka diplomové práce. Musím ovšem vzápětí dodat, aniž bych chtěl formální nedostatky omlouvat, že český jazyk je pro autorku jazykem spíše druhým (prvním je polština). Navzdory těmto výtkám musím konstatovat, že Balonová představila solidní pokus o uchopení nelehké problematiky. Práci nechybí originální a inspirativní přístup. Diplomovou práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

Martin Pšenička